



รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5
(พ.ศ. 2566 - 2570)
โดยกลไกของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชน
ระดับจังหวัด

จัดทำโดย นางมยุรา สนส่ง
รหัส 9760

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.



รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)
โดยกลไกของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด

จัดทำโดย นางมยุรา สนส่ง
รหัส 9760

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา



สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา

นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา

นางสาวสุชาดา ไทยบรรเทา
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง กลไกการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2566 – 2570 ของ นางมยุรา สนส่ง เลขานุการกรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 97 ประจำปี พ.ศ. 2566 สำหรับการศึกษาครั้งนี้ เล็งเห็นว่า การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติ หลักการที่สำคัญของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สืบเนื่องจากการประชุม World Conference on Human Right ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย เมื่อ พ.ศ. 2536 ที่ประชุมได้มีการรับรองปฏิญญาเวียนนาและแผนปฏิบัติการ (Vienna Declaration and Programmer of Action) ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยย่อหน้าที่ 71 ของปฏิญญาดังกล่าว ได้เสนอแนะให้แต่ละรัฐพิจารณาความจำเป็นในการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชน เพื่อกำหนดวิธีการที่จะให้มีการปรับปรุงส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชน

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยมีเป้าหมาย “การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลงทุกด้านและทุกกลุ่ม” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานในการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ ปกป้อง คุ้มครองสิทธิของประชาชน โดยไม่เลือกปฏิบัติ คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สร้างสังคมที่ตระหนักถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน” โดยจำแนกเป็นแผนรายด้าน 5 ด้าน และรายกลุ่ม 11 กลุ่ม ประกอบด้วย แผนรายด้าน จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา ดังนี้ แผนสิทธิมนุษยชนด้านการเมือง การปกครอง ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ และแผนรายกลุ่ม 11 กลุ่ม (กลุ่มเปราะบาง) โดยเรียงลำดับความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา ดังนี้ 1) แผนสิทธิมนุษยชนกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้เสียหาย และเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม กลุ่มเด็กและสตรี กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้เสพยาเสพติด กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียน และกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้พ้นโทษ และกลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับเชื้อ HIV และผู้ป่วยจิตเวช

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมุ่งให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน ภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนางานสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้าน แต่ละกลุ่ม เพื่อช่วยเสริมการทำงาน และนำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยลดข้อร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน และควรมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างหลักประกันได้ว่าประชาชนทุกกลุ่มจะได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริงในทุกด้าน บนฐานของการแสดงให้เห็นถึงภาพรวมการบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม จึงมีความประสงค์ที่จะผลักดันกลไกการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ไปสู่การปฏิบัติ โดยประโยชน์ของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดังกล่าว มีดังนี้ 1) กลุ่มเปราะบางได้รับการเสริมพลัง สร้างแต้มต่อสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี 2) ทุกคนได้รับการส่งเสริม เคารพสิทธิ ไม่ถูกละเมิดสิทธิ 3) รัฐปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงมิติสิทธิมนุษยชนทัดเทียมมาตรฐานสากล

และ 4) สังคมไทยเป็นสังคมที่เคารพสิทธิมนุษยชน เท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ยอมรับความแตกต่าง

จากการศึกษาและการวิเคราะห์ปัญหาการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้ศึกษาเกิดแนวคิดในการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ให้เป็นไปตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อความผาสุกของประชาชนในพื้นที่ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การอำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับหลักการการพัฒนาแบบองค์รวม การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด การบริหารงานแผนงาน โครงการ กิจกรรมในโครงการงบประมาณ และบุคลากรในจังหวัด เพื่อให้เกิดการปฏิบัติราชการร่วมกัน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลักการส่งเสริมและดำเนินการให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน การกระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่ระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส และมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการ โดยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านบูรณาการความร่วมมือ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากข้อมูลการวิเคราะห์ดังกล่าว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเร่งผลักดันให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริม สนับสนุน เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการผลักดันให้เกิดกลไกในการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

จากประเด็นการศึกษาจึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการผลักดันให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน โดยใช้กลไกของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนดังกล่าว ได้แก่ ระดับนโยบาย คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย และคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) เพื่อผลักดันให้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติการของจังหวัด รวมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการขับเคลื่อนแผน และสำหรับระดับปฏิบัติ ได้แก่ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด ร่วมกับคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยการวางระบบในการบริหารงานแบบบูรณาการ และบูรณาการแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติลงในแผนพัฒนาระดับพื้นที่ในจังหวัด ตลอดจนบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการสร้างความร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อนำสิทธิมนุษยชนสู่ชุมชนหมู่บ้าน โดยการอบรมให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนผ่านผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และเคารพสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการทาบັນทิกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือการขับเคลื่อนแผน รวมทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล บูรณาการฐานข้อมูลสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

ผู้ศึกษาจึงหวังว่ากรณีศึกษาดังกล่าวนี้นจะเป็นต้นแบบในการขยายผลไปสู่การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง สังคมชุมชนสงบสุข มีความปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการศึกษาระดับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเมตตากรุณาของคณะอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสามท่าน จึงขอขอบคุณ อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ อาจารย์สุชาดา ไทยบรรเทา และอาจารย์วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ความเห็น และข้อสังเกต และติดตามผลความคืบหน้าในการทำรายงานอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้การจัดทำรายงานมีความครบถ้วนในด้านวิชาการมากขึ้น ขอขอบคุณผู้บริหาร กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้ให้โอกาสเข้าศึกษาอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ. ในครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และศักยภาพที่สูงขึ้น และจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ รวมถึงได้เปิดโลกทัศน์ใหม่ในการสร้างการรับรู้สิ่งใหม่ ๆ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่หลากหลายจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในหลายสาขา อีกทั้งยังได้เครือข่ายการทำงานในทุกกระทรวงที่จะบูรณาการการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เกิดการคิด วิเคราะห์ ในการบริหารงาน การตัดสินใจที่จะพัฒนางานในมิตินวัตกรรม หรือทบทวนปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมถึงขอขอบคุณเพื่อนข้าราชการในกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การทำงานรายงานนี้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมกลุ่ม หลักสูตร นบส.1 รุ่นที่ 97 ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อนข้าราชการ พนักงานราชการ สำนักงานเลขาธิการกรม ที่ช่วยเหลือแบ่งเบาภารกิจในระหว่างกรอบรม อีกทั้งขอขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณคณะผู้บริหารโครงการหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97 และคณะเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยนบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ที่อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้แก่ผู้ศึกษาด้วยดี

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่ง รายงานการศึกษาระดับนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่ครอบคลุม 5 ด้าน 11 กลุ่มเป้าหมาย ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ เคารพสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น อันจะส่งผลให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง สังคมสงบสุข

มยุรา สนส่ง

31 พฤษภาคม 2566

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ซ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	11
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	12
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ	13
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	13
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	18
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอ	26
3. แผนพัฒนาตนเอง	27
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	27
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	27
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง	28
บรรณานุกรม	29
ภาคผนวก	30
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	44

สารบัญตาราง (ถ้ามี)

สารบัญภาพ (ถ้ามี)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570)	7
ภาพที่ 2 แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570)	8
ภาพที่ 3 นโยบายสำคัญ Landmark กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	10
ภาพที่ 4 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน	16
ภาพที่ 5 ปัจจัยผลักดันให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน	

สารบัญแผนภูมิ (ถ้ามี)

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ (ถ้ามี)

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยกลไกของ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด

2.1.1 ปัญหาและความท้าทาย หรือการพัฒนาที่เลือกศึกษา

2.1.1.1 ปัญหา

จากการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีปัญหา 4 ประการที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ขาดการบูรณาการการบริหารงานร่วมกัน
- 2) ไม่ได้ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่
- 3) ขาดการบริหารจัดการที่ดี
- 4) ขาดการติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

โดยที่ผ่านมาเนื่องจากแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขาดการบูรณาการการบริหารงานร่วมกัน ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้รับงบประมาณในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่เพียงพอในแต่ละปีงบประมาณ ตลอดจนการบูรณาการการบริหารงานเชิงพื้นที่ร่วมกันยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ขาดความเชื่อมโยงของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของแผน จึงส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการตามกรอบการขับเคลื่อนของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ และแผนงานต่าง ๆ ในการแปลงแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนขาดการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2.1.1.2 ความท้าทายหรือการพัฒนาที่เลือกศึกษา

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นแผนแม่บทในภาพรวมที่ครอบคลุมนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนในทุกประเด็น ทั้งประเด็นด้านและกลุ่มเป้าหมาย ตามแนวทางในคู่มือแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติกำหนดไว้ นานาประเทศต่างชื่นชมที่ประเทศไทยมีการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ครอบคลุมในมิติด้านสิทธิมนุษยชน และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ที่จะต้องได้รับการส่งเสริม ค้ำครองสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะไม่ให้อุปการะทำการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบทิศทางของหน่วยงานในการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ ปกป้อง ค้ำครองสิทธิของประชาชน โดยไม่เลือกปฏิบัติ คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สร้างสังคมที่ตระหนักถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน

การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้แผนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ที่ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผน โดยความท้าทายของการขับเคลื่อนแผนดังกล่าว อาทิ

ขาดความตระหนักรู้ ความสำคัญ และความเข้าใจ ตลอดจนการปรับมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนไปเป็นหลักการพื้นฐานในการปฏิบัติงาน การสร้างความรู้สึกรับรู้ความเป็นเจ้าของแผน การประสานความร่วมมือ และการบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์กรทุกภาคส่วนในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่เกิดผลเป็นรูปธรรมในการป้องกัน และคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน ภายใต้ทิศทางแผนที่ได้จัดทำร่วมกัน รวมทั้งการสร้างระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ และการมีระบบการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals – SDGs) เป็นเสมือนพิมพ์เขียวสำหรับการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีบ่งชี้ถึงความท้าทายของสถานการณ์โลกที่เกี่ยวข้องกับด้านสิทธิมนุษยชน อาทิ ความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสังคม ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความสงบเรียบร้อย และความยุติธรรม โดยแต่ละเป้าหมายมีความเชื่อมโยงกัน และเป็นหลักประกันของการปราศจากการแบ่งแยก และไม่มีผู้ที่ถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง

สำหรับประเด็นท้าทายของแผนสิทธิมนุษยชนรายด้าน 5 ด้าน ที่จะมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) เร่งจัดสรรที่ดินและแก้ไขปัญหา การเข้าถึงทรัพยากรของประชาชน
- 2) ส่งเสริมความรู้ให้แก่ประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ ด้านกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้รับรู้สิทธิในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่ขั้นการสอบสวน การฟ้องร้อง และการดำเนินคดี
- 3) ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมลพิษด้านฝุ่นละออง”
- 4) ปรับปรุงมาตรการของรัฐในด้านต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงได้โดยประชาชนทุกกลุ่ม ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบความช่วยเหลือเป็นการเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนและกลุ่มธุรกิจ SME ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 นี้ จึงควรให้มีกลไกการดำเนินการบริหารจัดการ และการติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม โดยการสร้างการรับรู้และความตระหนักถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำคู่มือในการแปลงแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้หน่วยงานที่ขับเคลื่อนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และจัดให้มีช่องทางสื่อสารเพื่อรับแจ้งปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้อง ในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนสิทธิมนุษยชนฯ สำหรับการติดตามและประเมินผล ได้กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบตามแผนฯ รายงานผลการดำเนินงาน ผ่านกลไกต่าง ๆ อาทิ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล แบบ Real Time และบูรณาการใช้ฐานข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชนร่วมกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

2.1.2 สภาพปัญหาที่ผ่านมา แนวโน้มของปัญหาในอนาคต และผลกระทบที่เกิดขึ้น

จากการติดตามและประเมินผลแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ผ่านมา พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติบางประการที่สำคัญ ซึ่งมีผลทำให้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งไม่สามารถประเมินผลได้ชัดเจน

ว่าการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนบรรลุเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใดในแต่ละแผนรายด้าน และรายกลุ่มเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยที่ผ่านมารวมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้มีการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพียงปีละ 1 ครั้ง ในช่วงเดือน ต.ค. - ธ.ค. ของทุกปี ซึ่งไม่ทันต่อสถานการณ์การละเมิดสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงยังไม่ครอบคลุมตามกลุ่มเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของแผนที่ได้กำหนดไว้

ประกอบกับสภาพปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีข้อบ่งชี้ของสถานการณ์โลกที่เกี่ยวข้องกับด้านสิทธิมนุษยชน อาทิ ความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความสงบเรียบร้อย และความยุติธรรม โดยที่ผ่านมายังคงพบปัญหาของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อาจส่งผลกระทบให้เกิดการละเมิดสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น เกิดความไม่สงบสุขของสังคม กลุ่มเปราะบางไม่ได้รับการเสริมพลัง สร้างแต้มต่อในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี การปฏิบัติงานของรัฐในมิติสิทธิมนุษยชน ยังไม่สามารถทัดเทียมมาตรฐานสากล รวมทั้งหากหน่วยงานในระดับพื้นที่ ขาดการบูรณาการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และเป็นรูปธรรม ไม่ตระหนักรู้ และให้ความสำคัญของการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งอาจส่งผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ดังนี้

1) การละเมิดสิทธิเด็กและสตรี ในสังคมไทยประสบกับปัญหาการละเมิดสิทธิของเด็กโดยผู้ใหญ่อย่างแพร่หลาย เช่น การใช้แรงงานเด็ก การข่มขืนกระทำชำเราเด็ก การทำร้ายร่างกายเด็ก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาการละเมิดสิทธิสตรีอย่างกว้างขวาง ทั้งการถูกข่มขืน หรือการกดขี่ในเรื่องแรงงานที่จ่ายค่าจ้างในการทำงานที่ไม่เป็นธรรม โดยค่าแรงของผู้ชายจะสูงกว่าผู้หญิงที่ทำงานในลักษณะเดียวกัน เป็นต้น

2) เจ้าหน้าที่รัฐเลือกปฏิบัติ เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในสังคม

3) ด้านการศึกษา เด็กและเยาวชนไม่ตระหนักรู้สิทธิ หน้าที่ และเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งคุณภาพการศึกษา แม้ในทางปฏิบัติเด็กไทยส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาครบถ้วนปีตามที่กำหนดไว้ในระบบการศึกษาภาคบังคับ แต่คุณภาพของระบบการศึกษายังคงมีความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคม โดยความเหลื่อมล้ำดังกล่าวยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษาหรือต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน สร้างความเสียหายทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรศาสตร์ให้กับประเทศไทย

4) การละเมิดสิทธิของผู้พิการในสังคม เป็นการเลือกปฏิบัติต่อผู้พิการที่ไม่เป็นธรรมในด้านต่าง ๆ เช่น การกีดกันไม่ให้ผู้พิการได้ทำงานในบางตำแหน่ง การกีดกันในด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือการไม่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสาธารณูปโภคพื้นฐานของรัฐให้กับผู้พิการ เป็นต้น

5) ด้านการสาธารณสุข ฝุ่นละอองขนาดเล็ก P.M. 2.5 เป็นปัญหามลพิษทางอากาศที่มักพบเกินมาตรฐานในช่วงหน้าแล้ง ในช่วงปลายปีจนถึงต้นปีของทุกปี โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งฝุ่นละอองขนาดเล็กดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพแก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง รวมถึงการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามพรมแดน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลกระทบในภาพรวมที่เกิดขึ้นจากการจัดการกับการระบาด ความครอบคลุมของการฉีดวัคซีน ตลอดจนแนวโน้มการฟื้นตัวของประเทศ ทั้งนี้ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสามารถรับมือกับปัญหาการระบาดในช่วงแรกได้เป็นอย่างดี จน

สามารถควบคุมการระบาดให้อยู่ในระดับต่ำมาก และบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง แต่ภายหลังการระบาดระลอกใหม่ ประเทศไทยกลับเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงเป็นอันดับต้นของโลกอันเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากนโยบายการจัดการวัคซีนล่าช้าและไม่เพียงพอ นอกจากนี้ผู้ป่วยที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วยังส่งแรงกดดันต่อทรัพยากรสาธารณสุขในด้านต่าง ๆ ในช่วงการระบาดอย่างรุนแรงและส่งผลให้ผู้ป่วยจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงการรักษาที่จำเป็น และทันท่วงที่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มเปราะบางต่าง ๆ อาทิ กลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอัตราการเจ็บป่วยอย่างรุนแรง และเสียชีวิตจากโรคสูงกว่ากลุ่มอื่น ตลอดจนสิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาล เป็นต้น

6) การละเมิดสิทธิทางด้านแรงงาน โดยนายจ้างเอารัดเอาเปรียบลูกจ้างด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจ่ายค่าจ้างที่น้อยเกินไป การลดสวัสดิการของลูกจ้าง หรือการบังคับให้ลูกจ้างทำงานเกินเวลา เป็นต้น ดังแผนภาพที่ 4 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

ภาพที่ 4 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น



2.1.3 ความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนา

“บวร” เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณให้นำมาเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ ให้เกิดความยั่งยืน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ประเพณีของไทย อันเป็นรากฐานสำคัญในการบ่มเพาะความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ทุกคนในสังคม ชุมชน ท้องถิ่น โดยการถ่ายทอดผ่านสถาบันหลักของสังคมที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ซึ่งกันและกันอย่างแนบแน่นเป็นเวลายาวนาน ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เห็นคุณค่าของแนวทางการพัฒนาดังกล่าว จึงได้นำหลักการนี้มาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และงานสิทธิมนุษยชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การละเมิดสิทธิมนุษยชนต้องลดลงอย่างมีประสิทธิภาพ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ขึ้น โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนครอบคลุม

ทั่วประเทศ ด้วยการให้ประชาชนได้ร่วมเรียนรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน ร่วมสะท้อนปัญหา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และร่วมจัดทำแผนจากระดับพื้นที่ (จังหวัด) พัฒนาเป็นแผนในระดับประเทศ

โดยแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นแผนระดับชาติที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญ ตระหนักรู้ และให้ความร่วมมือในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยแผนดังกล่าวมีความสำคัญ และประโยชน์หลายประการ ดังนี้

(1) แผนปฏิบัติการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจะกำหนดเป้าหมายที่ความสำเร็จและข้อสังเกตของกิจกรรมที่เป็นจริงในทางปฏิบัติ

(2) สามารถเป็นเครื่องมือของการบริหารงานภาครัฐและการปกครองที่ถูกต้อง

(3) เพิ่มความเข้มแข็งของหลักนิติรัฐ การจัดการภาครัฐและการดำเนินการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการเพิ่มสิทธิของประชาชน

(4) การส่งเสริมความสามัคคีในชาติโดยการส่งเสริมบรรยากาศแห่งความอดทน ความสมานฉันท์ และการมีเป้าหมายร่วมกันแม้ว่าจะมีความหลากหลายในสังคม

(5) การเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนเกี่ยวกับ การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย โภชนาการ บริการสังคม และการบริหารความยุติธรรม

(6) ลดความเสี่ยงในภัยที่เกิดจากการก่อความไม่สงบและความขัดแย้งที่มีผลกระทบระยะยาวต่อรัฐและประชาชน

(7) เป็นการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งของภาครัฐ ประชาชนและชุมชนอย่างกว้างขวาง

(8) เป็นการสร้างหลักประกันให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้หญิง เด็ก ชนกลุ่มน้อย และชนพื้นเมืองดั้งเดิม

ผู้ศึกษาได้ศึกษาและเห็นว่า หากมีการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนดังกล่าว อีกทั้งมีการบูรณาการร่วมกันทั้งในเชิงระดับนโยบาย และในระดับพื้นที่ การได้รับการจัดสรรงบประมาณ มีการบริหารจัดการที่ดี ประกอบกับการติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้การละเมิดสิทธิลดลง สังคมสงบสุข มีความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตที่ดี โดยวางเป้าหมายประโยชน์ที่ประชาชนและประเทศจะได้รับแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับประเทศ

1) ระบบงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ พัฒนาก้าวหน้าทัดเทียมระดับสากล จากการที่ประเทศไทยมีมาตรการ/เครื่องมือ/กลไกที่เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อสร้างหลักประกันที่ดีในการปฏิบัติตามพันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

2) ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีและได้รับการยอมรับในเวทีประชาคมโลก และประชาคมอาเซียน โดยประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามคำมั่นที่รัฐบาลได้ให้ไว้

ระดับสังคม

1) สถานการณ์การละเมิดสิทธิในสังคมมีแนวโน้มเป็นไปในทางที่ลดลง

2) หน่วยงานจากทุกภาคส่วน ร่วมมือกันป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชน และช่วยลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย เนื่องจากสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงานอยู่แล้ว เพียงแต่นำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

3) สังคมไทยเป็นสังคมที่ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข

ระดับประชาชน

ประชาชนมีความมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความสุขในชีวิต เนื่องจากมีหลักประกันด้านสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน ที่เป็นสากลทัดเทียมกับนานาประเทศ

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย ผู้ศึกษาได้นำหลักการและแนวคิด เพื่อใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอ ดังนี้

2.2.1 หลักการและแนวคิดที่ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอ

1) พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 โดยบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ต้องเป็นตามหลักการพัฒนาย่างยั่งยืนเพื่อความผาสุกของประชาชนในพื้นที่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับหลักการ ดังนี้

1.1) การพัฒนาแบบองค์รวมซึ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การรักษาความสงบเรียบร้อยและการสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

1.2) การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค

1.3) การบริหารแผนงาน โครงการ กิจกรรมในโครงการ งบประมาณ และบุคลากรในจังหวัด เพื่อให้เกิดการปฏิบัติราชการร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลัก

1.4) การส่งเสริมและดำเนินการให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชนในจังหวัด

1.5) การกระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่ระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ

1.6) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส และมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการ

2) ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ Model of the Policy Implementation Process (Van Meter Donald S. & Van Horn. Carl E. (1975)

2.1) วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย ปัจจัยในการกำหนดรายละเอียดของเป้าหมายนโยบาย

2.2) ทรัพยากร นโยบาย สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมหรือช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.3) การสื่อสารเกี่ยวกับมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์นโยบาย เพื่อให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ แผนงานโครงการ มีความรู้ ความเข้าใจสอดคล้องกัน

2.4) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ สมรรถนะและขนาดของหน่วยงาน ความเข้มข้นของการควบคุม บังคับบัญชาของหน่วยงานย่อยในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

2.6) ทศนคติของผู้ปฏิบัติ (ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ทศนคติต่อนโยบาย)

3) คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ที่ 2/2566 ลงวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2566 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานอนุกรรมการ อัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด พาณิชย์จังหวัด แรงงานจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทยจังหวัด ผู้แทนภาคประชาสังคมที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง จำนวน 3 คน ผู้แทนมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา เป็นอนุกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานยุติธรรมจังหวัด หรือยุติธรรมจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

3.1) เพื่อจัดทำข้อเสนอนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของจังหวัด แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของจังหวัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด นโยบายคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

3.2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในจังหวัด นำนโยบายและแผนงานด้านสิทธิมนุษยชนไปสู่การปฏิบัติ

3.3) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและเสริมสร้างให้ประชาชนในจังหวัดได้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเข้าถึงสิทธิ และสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม

3.4) กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินสถานการณ์ และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชน

3.5) กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

การขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผลแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำประสานขับเคลื่อน และติดตามการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 โดยกำหนดกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

(1) ด้านโครงสร้าง/มาตรการ/กลไก กำหนดให้มีการประสานผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 60/2563 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 และคณะกรรมการประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนและขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำสั่ง

คณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ที่ 1/2563 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2563 คณะอนุกรรมการ และคณะกรรมการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) ด้านกระบวนการ/การดำเนินการ/การปฏิบัติ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีหน้าที่ในการสร้างการรับรู้และความตระหนักเรื่องสิทธิมนุษยชน การจัดทำคู่มือในการแปลงแผนสิทธิมนุษยชนสู่การปฏิบัติ การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานในทุกระดับ การนิเทศติดตาม และให้คำปรึกษา สร้างมาตรการเชิงบวก โดยการมอบรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

(3) ด้านการจัดทำตัวชี้วัดแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยกำหนดตัวชี้วัดหลักไว้ 2 ประเภท คือ ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ (Process indicator) และตัวชี้วัดด้านผลสัมฤทธิ์ (Outcome indicator)

(4) ด้านการติดตามและประเมินผล กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เมื่อสิ้นปีงบประมาณปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนตุลาคม - ธันวาคมของทุกปีรวมทั้งแจ้งที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเป็นกลางทำการประเมินผล (Evaluation) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วง 3 ปีแรก (พ.ศ. 2566 – 2568) และ 2 ปีหลังของแผนฯ (พ.ศ. 2569 – 2570) เพื่อให้การติดตามประเมินผลสำเร็จของแผน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเชิงกระบวนการ หรือกลไกเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้แผนไม่บรรลุเป้าหมาย และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบ

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ

เจตนารมณ์ของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อเป็นกรอบทิศทางการทำงานแก่หน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน ภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้าน 5 ด้าน และแต่ละกลุ่ม 11 กลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มเปราะบาง) เพื่อช่วยเสริมการทำงาน และนำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยลดข้อร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน และควรมุ่งให้เกิดการสร้างหลักประกันได้ว่าประชาชนทุกกลุ่ม จะได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริงในทุกด้าน **บนฐานของการแสดงให้เห็นถึงภาพรวมการบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม** เพื่อให้เกิดกลไกของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือจากหน่วยงานอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และเป็นรากฐานนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนต่อไป โดยให้มีความสอดคล้องกับประเด็นสิทธิมนุษยชนของแต่ละจังหวัดในเชิงพื้นที่ เนื่องจากบริบทสภาพปัญหาของประเด็นสิทธิมนุษยชนที่มีความแตกต่างกัน

ดังนั้น แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเป็นแผนของทุกหน่วยงาน โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการ การประสานงาน และการติดตามประเมินผล เพื่อให้แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยกำหนดให้หน่วยงานนำแผนรายด้านสิทธิมนุษยชน 5 ด้าน หรือแผนรายกลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มเปราะบาง) ถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติ โดยให้หน่วยงานได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน มีการพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/ตัวชี้วัดรองรับ โดยคำนึงถึงการตอบสนอง

การดำเนินงานสิทธิมนุษยชนในเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการพัฒนางานสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องในเชิงพื้นที่ ดังตารางการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ ดังนี้

ลำดับ	ปัจจัย	วิเคราะห์
1	ด้านกฎหมาย	<p>1) พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565</p> <p>โดยบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ต้องเป็นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อความผาสุกของประชาชนในพื้นที่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับหลักการการพัฒนาแบบองค์รวมซึ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การรักษาความสงบเรียบร้อย การสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาภาค การบริหารแผนงาน โครงการ กิจกรรมในโครงการ งบประมาณ และบุคลากรในจังหวัด เพื่อให้เกิดการปฏิบัติราชการร่วมกันโดยใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีเป็นหลัก การส่งเสริมและดำเนินการให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชนในจังหวัด การกระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่ระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส และมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด</p> <p>2) คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ที่ 2/2566 ลงวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2566 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด</p> <p>โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานอนุกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด เป็นอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานยุติธรรมจังหวัด หรือยุติธรรมจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้</p>

ลำดับ	ปัจจัย	วิเคราะห์
1	ด้านกฎหมาย (ต่อ)	<p>2.1) เพื่อจัดทำข้อเสนอนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของจังหวัด แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนของจังหวัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด นโยบายคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน</p> <p>2.2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในจังหวัด นำนโยบายและแผนงานด้านสิทธิมนุษยชนไปสู่การปฏิบัติ</p> <p>2.3) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและเสริมสร้างให้ประชาชนในจังหวัดได้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเข้าถึงสิทธิ และสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม</p> <p>2.4) กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินสถานการณ์ และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>2.5) กำกับ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย</p>
2	ด้านบูรณาการความร่วมมือ	<p>การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้กลไกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้</p> <p>ระดับเชิงนโยบาย</p> <p>1) คณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) เพื่อผลักดันให้มีการนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนที่มีความสำคัญ และเป็นแผนในระดับชาติ เพื่อผลักดันให้เกิดการบูรณาการงานร่วมกันในระดับนโยบาย โดยบรรจุแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติลงในแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติการของจังหวัด</p> <p>ระดับปฏิบัติ</p> <p>2) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ที่เป็นส่วนสำคัญในการวางระบบในการบริหารงานแบบบูรณาการ และบูรณาการแผนของหน่วยงานของรัฐ และแผนพัฒนาระดับพื้นที่ในจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาค เพื่อให้สามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บรรจุแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติลงใน</p>

ลำดับ	ปัจจัย	วิเคราะห์
2	ด้านบูรณาการความร่วมมือ (ต่อ)	<p>แผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติการจังหวัด) เพื่อขับเคลื่อนแผนได้อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>3) สร้างและพัฒนาเครือข่าย อาทิ อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อนำสิทธิมนุษยชนสู่ชุมชนหมู่บ้าน โดยการอบรมให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนผ่านผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ประชาชนที่อยู่ในแต่ละพื้นที่ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และเคารพสิทธิมนุษยชน</p> <p>4) การทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เพื่อขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ</p>
3	ด้านการบริหารงบประมาณ	<p>กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงมีความจำเป็นในการได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อนแผนภายใต้งบประมาณของหน่วยงานไปพลางก่อน เพื่อให้แผนบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด และทันต่อสถานการณ์การละเมิดสิทธิที่อาจเกิดขึ้นในระดับพื้นที่</p>
4	ด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	<p>กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำประสาน ขับเคลื่อน และติดตามการดำเนินงาน โดยการสนับสนุนคู่มือในการแปลงแผนสิทธิมนุษยชนสู่การปฏิบัติ สนับสนุนวิทยากร ผลิตสื่อที่ทันสมัย เข้าใจง่าย การให้คำปรึกษาแนะนำ สร้างมาตรการเชิงบวกโดยการมอบรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนแผนอย่างต่อเนื่อง (รายไตรมาส และรายปี) โดยผ่านกลไกคณะกรรมการ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผล ที่มีความสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย เข้าถึงง่าย ใช้ฐานข้อมูลร่วมกัน เพื่อให้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้</p>

จากข้อมูลการวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งผลักดันให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้การส่งเสริม สนับสนุน เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการผลักดันให้เกิดกลไกการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ในการผลักดันแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยจะส่งผลให้ประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด โดยกลุ่มเปราะบางได้รับการเสริมพลัง สร้างแต้มต่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี ทุกคนได้รับการส่งเสริม เคารพสิทธิ ไม่ถูกละเมิดสิทธิ รัฐมีการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงมิติสิทธิมนุษยชน ทัดเทียมมาตรฐานสากล และสังคมไทยเป็นสังคมที่เคารพสิทธิมนุษยชนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ

2.2.3 แนวทางในการแก้ไขหรือพัฒนา

ผู้ศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จึงขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนา ดังนี้

1) การนำข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง กระบวนการยุติธรรม สาธารณสุข การศึกษา เศรษฐกิจและธุรกิจ รวมถึงกลุ่มเปราะบาง 11 กลุ่ม (กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้เสียหายและเหยื่อของกระบวนการยุติธรรม กลุ่มเด็กและสตรี กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้เสพยาเสพติด กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ กลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะทางทะเบียนและกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ต้องหา ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ และกลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ที่อยู่ร่วมกับ HIV และผู้ป่วยจิตเวช) เพื่อนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยจัดลำดับความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ควรได้รับการแก้ไขที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ในการผลักดันการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

2) ผู้บริหาร โดยอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในฐานะ เลขาธิการคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย นำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนตามข้อ 1) เสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย และคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ระดับนโยบาย ในการผลักดันให้เกิดกลไกในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดังกล่าวไปบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติการจังหวัด เพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

3) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ระดับปฏิบัติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่มีส่วนสำคัญในการวางระบบการบริหารงานแบบบูรณาการ และบูรณาการแผนของหน่วยงานของรัฐ และแผนพัฒนาระดับพื้นที่ในจังหวัด โดยนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติการราชการ เพื่อให้สามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) สร้าง และพัฒนาเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีศักยภาพด้านสิทธิมนุษยชน อาทิ อาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นต้น เพื่อนำสิทธิมนุษยชนสู่ชุมชนหมู่บ้าน โดยการอบรมให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนผ่านผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน ประชาชนที่อยู่ในแต่ละพื้นที่ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และ

เคารพสิทธิมนุษยชน และเป็นทีมชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่เชิงรุก ในการจัดการ ป้องกัน แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิในชุมชน

5) **การทํำบันทึกความเข้าใจ MOU (Memorandum of Understanding)** กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เป็นต้น เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างสังคมรู้หน้าที่ เคารพสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น

6) **การขอรับการสนับสนุนงบประมาณในระดับพื้นที่** เพื่อให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายได้รับการจัดสรรงบประมาณในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้รับการ จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนแผนดังกล่าวได้ ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการขับเคลื่อนแผน ภายใต้งบประมาณของหน่วยงานไปพลางก่อน เพื่อให้แผนบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด และทันต่อสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้น

7) **การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ** โดยสนับสนุนเครื่องมือการดำเนินการ ดังนี้
การจัดทำคู่มือในการแปลงแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมความรู้หน่วยงานต่าง ๆ นำเครื่องมือด้านสิทธิมนุษยชนลงปฏิบัติในการเตรียมการ ค้นหาปัญหา และ แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการสนับสนุนวิทยากร ผลิตสื่อที่ทันสมัย โดยมุ่งเน้นสื่อ online ที่ทันสมัย เข้าใจง่าย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเพื่อเผยแพร่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในระดับพื้นที่ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการปรับปรุงฐานข้อมูลสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ถูกต้อง ชัดเจน แม่นยำ มีมาตรฐาน ปฏิบัติการได้จริง รวมทั้งการสร้างมาตรการเชิงบวก โดยการมอบรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

8) **ติดตามและประเมินผล** โดยผ่านกลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย คณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดตาม และประเมินผล ด้วยการ 1) วางระบบสารสนเทศติดตามรายงานผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงาน แบบ Real time และเชื่อมโยงใช้ฐานข้อมูลร่วมกัน 2) จัดอบรมให้ความรู้ใช้งานระบบ 3) ทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข 4) ประกาศใช้จริงและปรับปรุงพัฒนา โดยสามารถประเมินผลในเชิงพยากรณ์ว่าสถานการณ์การละเมิดสิทธิมีแนวโน้มลดลงหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเสนอระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ เพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลต่อไป

2.2.4 ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามข้อเสนอ และแนวทางบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม

ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ภายใต้กรอบทิศทางของการพัฒนางานสิทธิมนุษยชน 5 ด้าน และ 11 กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเปราะบาง อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินการ ดังนี้

1) หากไม่ได้รับการสนับสนุน และให้ความสำคัญในระดับนโยบาย จากคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ “ก.น.บ.” และคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ในการผลักดันแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัด

เพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดังกล่าวแล้ว ส่งผลให้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนที่ได้กำหนดไว้

2) ความร่วมมือ และบูรณาการการทำงานร่วมกัน ในระดับปฏิบัติ หากไม่ได้รับความร่วมมือ และการบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วน อาจส่งผลกระทบให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในระดับพื้นที่เพิ่มมากขึ้น และการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นไม่ทันต่อสถานการณ์ และตรงตามความต้องการที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

3) หน่วยงานภาครัฐบางแห่งยังมีทัศนคติว่าการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็น การตรวจสอบการทำงานของหน่วยงาน และเป็นการสร้างภาระให้กับหน่วยงาน

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

1) การยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรม และความเป็นมืออาชีพ (Demonstrating Integrity) สามารถในการบริหารจัดการตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเอง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและไม่เลือกปฏิบัติ การดำเนินนโยบายมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

2) กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ (Developing Vision and Strategy) มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน และสร้างความร่วมมือร่วมใจให้ทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายสู่ความสำเร็จไปพร้อมกันได้ โดยต้องเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และภารกิจของตนเอง เพื่อที่จะสนับสนุนและเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ขององค์กร ยุทธศาสตร์ของประเทศ และความต้องการของประชาชน รวมถึงการเข้าใจผลกระทบของบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อทิศทางและภารกิจขององค์กร

3) การสื่อสารโน้มน้าว (Communicating and Influencing) สามารถสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภายในองค์กรและหน่วยงานภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งถ่ายทอดแผนการดำเนินงาน และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงานเดียวกัน

4) มี Growth Mindset สามารถพัฒนาตนเองได้แบบก้าวกระโดด คิดนอกกรอบ การสร้างแนวทางใหม่ในด้านการพัฒนาตนเอง การจัดการแก้ไขปัญหา การนำจุดแข็งมาสร้างโอกาสเพื่อพัฒนางานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรได้เป็นอย่างดี

5) ด้านดิจิทัล (Digital Skill) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปรับใช้ในการปรับรูปแบบและวิธีการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ การบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อยกระดับการให้บริการประชาชนสู่ความเป็นเลิศ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส รวมถึงการเป็นแบบอย่างของการทำงานในบริบทดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยี ในการปรับปรุง กระบวนการอย่างถูกต้องและเหมาะสม

6) การสร้างและส่งเสริมให้เกิดการทำงานบูรณาการและความร่วมมืออย่างเต็มที่ (Facilitation Hyper Collaboration) สามารถประสานความร่วมมือในการทำงานระหว่างหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7) การผลักดันให้เกิดนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง (Driving Innovation and Change) สามารถปรับกระบวนการทัศน์ไปสู่การทำงานแนวใหม่ที่ทำงานแบบองค์รวม เน้นการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือ พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร เพื่อให้สามารถนำการบริหารการเปลี่ยนแปลง

มาปรับใช้ในการนำองค์การ และการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่ใช้นวัตกรรม ในการดำเนินงาน ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

8) การผลักดันให้เกิดการปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์ (Driving Execution and Results) สามารถ ตัดสินใจและสนับสนุนการตัดสินใจอย่างทันการณ์ มีการกำกับดูแลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และคุณภาพชีวิตที่ดีในการปฏิบัติงาน

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

1. โครงการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (ระยะครึ่งแผน พ.ศ. 2562 – 2564) เสนอโดย วิทยาลัยการจัดการนวัตกรรมและอุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. รายงานการติดตามและประเมินผลแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและมหาวิทยาลัยมหิดล
3. ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ เข้าถึงได้ที่ https://aichr.org/wp-content/uploads/2019/02/AHRD_Booklet_FIN_13June.pdf
4. กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ เข้าได้ที่ <http://web.senate.go.th/lawdatacenter/includes/FCKeditor/upload/Image/b/win13.pdf>
5. รายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR)
6. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 เข้าถึงได้ทาง <http://nscr.nesdc.go.th/ns/>
7. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เข้าถึงได้ทาง <http://nscr.nesdc.go.th/master-plans/>
8. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570) เข้าถึงได้ทาง <http://nscr.nesdc.go.th/sp/>
9. แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) กองยุทธศาสตร์และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
10. แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
11. แผนปฏิรูปราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
12. แผนปฏิรูปราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) กองยุทธศาสตร์และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
13. พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2565 เข้าถึงได้ทาง https://www.phuket.go.th/webpk/file_data/law/18082565.pdf
14. ตัวแบบ A Model of the Policy Implementation Process Van Meter, Donald S. & Van Horn, E. (1975) ได้กล่าวถึงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้เมื่อ ปี ค.ศ. 1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process a Conceptual Framework”

ภาคผนวก

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

ชื่อ – สกุล นางมยุรา สนส่ง

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก
ปริญญาโท การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์การรับราชการ

1. นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
2. หัวหน้ากลุ่มงานบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
3. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
4. เลขานุการกรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

ผลงานทางวิชาการ

แนวทางในการสร้างความผูกพันต่อองค์กร และการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน “12 เคล็ดลับสร้างงาน
ได้ผล คนเป็นสุข” วารสารกระทรวงยุติธรรม ปีที่ 16 ฉบับที่ 6 ประจำปี 2559 JUSTICE MAGAZINE

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ดำรงตำแหน่ง เลขานุการกรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
อาคารกระทรวงยุติธรรม เลขที่ 404 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210